

EL TREN DE LAS PALABRAS

Robot de terra

PROPOSTA DIDÀCTICA

Data d'elaboració: Curs 2024/25

Etapa	Cicle	Nivell	Estructura
Educació Primària	1r cicle	2n	Taller consciència fonològica

Títol

El tren de les paraules

Objectius

e) Conèixer i utilitzar de manera adequada la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, i la llengua castellana, tant oralment com per escrit, de manera que puguin ser emprades com a llengües de comunicació i d'aprenentatge, i desenvolupar hàbits de lectura.

i) Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i iniciar-se en la seva utilització per a l'aprenentatge, tot desenvolupant un esperit crític davant el seu funcionament i els missatges que reben i elaboren.

OBJECTIUS ESPECÍFICS:

- Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i iniciar-se en la seva utilització per a l'aprenentatge, tot desenvolupant un esperit crític davant el seu funcionament i els missatges que reben i elaboren.
- Identificar la síl·laba tònica en paraules senzilles.
- Classificar paraules segons la posició de la síl·laba tònica (aguda, plana, esdrúixola).
- Fer servir correctament els codis de color de LEGO Coding Express (vermell, groc, blau clar) per programar accions específiques.
- Collaborar i comunicar-se eficaçment en treball en grups.
- Desenvolupar la capacitat de resolució de problemes i el pensament computacional.

Activitat introductòria

Ràpida revisió oral de què és la síl·laba tònica. Es diuen paraules i els infants piquen de mans o donen un cop al terra a la síl·laba que sona més forta.

Competències

Plurilingüe		Comunicació Lingüística	☒
Digital	☒	Matemàtica, Ciència, Tecnologia i Enginyeria	☒
Ciutadana		Personal, Social i Aprendre a Aprendre	
Emocional		Consciència i expressió cultural	
Emprenedora	☒	Física i motriu	

Nivell de complexitat

1. Coneixement - Memòria - Record	☒	4. Anàlisi	☒
2. Comprensió	☒	5. Síntesi	☒
3. Aplicació	☒	6. Avaluació i creació	☒

Sabers bàsics / Continguts

A4. Llengua castellana i literatura

1P CAS B.3.3. Producció oral: pronúncia i entonació. Actitud postural. Construcció i comunicació de coneixement mitjançant la planificació i producció de textos orals i multimodals senzills.

1P CAS D.1.1. Establiment de generalitzacions sobre aspectes lingüístics elementals a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules i enuncisats, posant especial esment en l'existència de diferents tipus de paraules i les seves relacions de concordança.

Activitats

Sessió 1

Inici:

Explicar que jugarem amb el tren per classificar les paraules.

Desenvolupament:

- Si la síl·laba tònica està a l'**última posició** (paraula aguda): el tren ha d'anar **molt ràpid a l'esquerra**.
- Si la síl·laba tònica està a la **penúltima posició** (paraula plana): el tren ha d'anar a la **dreta amb llums**.
- Si la síl·laba tònica està a l'**antepenúltima posició** (paraula esdrúixola): el tren ha d'anar **cap endarrere**.

Les parelles inicien el viatge del tren. Quan el tren arriba a una "estació de paraules", els infants agafen la targeta, llegeixen la paraula en veu alta i identifiquen la síl·laba tònica. Un cop identificada la posició de la síl·laba tònica, els infants han de decidir quin codi de color han de col·locar a la via just abans del tren perquè faci el moviment corresponent. Col·loquen el codi de color, i el tren realitza l'acció. Si l'acció és correcta, han "programat bé la síl·laba tònica"! Si no, revisen la paraula i el codi.

Reforç:

Podem preparar:

- **Targetes de paraules amb la síl·laba tònica marcada visualment:** Per exemple, la síl·laba tònica en un color diferent, més gran o subratllada.
- **Imatges associades als moviments del tren:** Crear unes petites targetes o cartells amb el dibuix d'un tren fent l'acció (anant ràpid a l'esquerra, a la dreta amb llums, endarrere) i al costat, l'explicació simplificada de "última síl·laba", "penúltima síl·laba", "antepenúltima síl·laba" i el codi de color corresponent de LEGO Coding Express.

Ampliació:

Poden inventar noves paraules i preparar una "ruta" nova amb codis segons la síl·laba tònica.

Tancament:

Posada en comú ràpida: Quines paraules els han costat més d'identificar la síl·laba tònica? Han trobat algun "error de programació"? Què han après avui sobre les paraules i els trens intel·ligents?

Recursos

Correspondència programació aula
àrea curricular

Llengua castellana i literatura

Espais

Aula

Tecnologies	Robot de terra LEGO Coding Express.
Materials	Kit LEGO Coding Express. Imprimibles: targetes amb paraules.
Agrupaments	Grups cooperatius.
Habilitats i destreses	• Recordar: Definició de síl·laba tònica, associació codi-acció. • Comprendre: Interpretar les instruccions de l'activitat, entendre la relació entre la síl·laba tònica i el moviment del tren. • Aplicar: Utilitzar els coneixements sobre la síl·laba tònica i els codis del tren en una situació concreta. • Analitzar: Descompondre la paraula en síl·labes per identificar la tònica i la seva posició. • Sintetitzar / Crear: Generar una seqüència de codis per aconseguir un objectiu, o crear noves paraules per al joc. • Avaluar: Jutjar si la programació és correcta i si el tren realitza l'acció esperada.
Rutines del pensament	Veig, Penso, Em pregunto": • Durant l'activitat (en cada parada): En veure la paraula, "Què veieu?" (la paraula), "Què en penseu sobre la síl·laba que sona més fort?" (reflexionar sobre la pronúncia), "Què us pregunteu sobre quin codi heu de posar?" (pensament condicional). • Al final: "Què hem vist avui?" (el tren movent-se de diferents maneres, paraules amb síl·labes tòniques diferents), "Què en pensem ara sobre la síl·laba tònica i programar?" (comprensió consolidada), "Què ens preguntem per la pròxima vegada?" (nous reptes, altres paraules).
Hàbit mental	• Pensar sobre el pensament (Metacognició): Preguntar "Com has sabut que aquesta era la síl·laba tònica?", "Com heu decidit quin codi posar?", "Què podríeu fer diferent la propera vegada?". Aquesta reflexió ajuda a fer conscient el procés d'aprenentatge. • Preguntar i plantejar problemes: Quan sorgeixen dubtes sobre una paraula o un codi, es fomenta que els infants formulin preguntes. • Pensar amb flexibilitat: Estar obert a considerar altres opcions o a acceptar la correcció d'un company/a o del docent. • Innovar, crear i imaginar: En la fase d'ampliació, quan creen noves paraules o circuits.

Aprendre a pensar tècniques	• Tècnica de segmentació i anàlisi fonològica (per a la síl·laba tònica): Síl·labejar, èmfasi o picar de mans per identificar la síl·laba tònica, i identificació per posició (comptar des del final). • Tècnica de classificació: Categorització de paraules en agudes, planes o esdrúixoles segons la posició de la síl·laba tònica. • Tècnica de causa-efecte (per a la programació): Aplicació de la lògica condicional "si... aleshores..." per associar la classificació lingüística amb l'acció del tren i el seu codi. • Tècnica de planificació i seqüenciació (per al circuit i la programació): Ordre lògic en la col·locació de vies i codis, i anticipació del moviment del tren. • Tècnica de depuració d'errors: Revisió sistemàtica dels passos (identificació de síl·laba, selecció de codi, col·locació) quan el resultat no és l'esperat. • Tècnica de comparació (en el torn lliure/intercanvi): Confrontació de solucions pròpies amb les d'altres parelles per verificar i aprendre.
Habilitats Emocionals	• Gestionar la Impulsivitat: Animar els infants a no posar el codi immediatament, sinó a "pensar abans de fer" el moviment del tren. • Persistir: Encoratjar a no rendir-se si el tren no fa el moviment esperat, sinó a "tornar a provar" i buscar la solució. • Escollar amb Comprensió i Empatia: Essencial en el treball en grup, on han d'escollar les idees del company/a.
Tècniques cooperatives	• Repartiment de Rols (implícit o explícit): Tot i no assignar rols fixos, els infants es poden repartir tasques de manera natural (un llegeix la paraula, l'altre busca el codi; un munta vies, l'altre prepara targetes). • Interdependència Positiva: El èxit d'un depèn del treball de l'altre; han de col·laborar per tal que el tren faci l'acció correcta. • Interacció Cara a Cara: La pròpia dinàmica de l'activitat exigeix comunicació i discussió entre els membres del grup. • Processament Grupal: Les posades en comú al final de l'activitat permeten als grups reflexionar sobre com han treballat juntes.
Recursos Personals	Docent

Altres	
Avaluació	Criteris d'avaluació
1P CAST 3.1. Produir textos orals i multimodals coherents, amb planificació acompanyada i utilitzant recursos no verbals elementals. CRITERIS ESPECÍFICS: - Identifica la síl·laba tònica i la seva posició. - Associa correctament la posició de la síl·laba tònica amb el codi de color corresponent del tren. - Col·loca el codi de color en el lloc adequat del circuit. - Anticipa el moviment resultant del tren (va ràpid a l'esquerra, a la dreta amb llums, cap endarrere). - Detecta quan el tren no fa el moviment esperat. - És capaç de revisar el procés (identificació de la síl·laba / elecció del codi / col·locació del codi) per identificar l'error. - Proposa o aplica solucions per corregir l'error amb o sense suport. - Mostra persistència davant els errors, sense desanimar-se. - Participa activament en la tasca amb el grup. - Expressa les seves idees i arguments de manera clara. - Escolta i respecta les idees del company/a. - Arriba a acords o negocia solucions amb el grup. - Mostra interès i motivació per l'activitat. - Treballa amb autonomia i iniciativa en la construcció i programació. - Mostra curiositat per l'aprenentatge. - Manifesta flexibilitat davant noves situacions o canvis en la tasca. - Cura i fa un ús adequat del material.	
Avaluació	Criteris de qualificació
- Rúbrica d'avaluació: Es valoren el següents ítems amb nivells d'assoliment (expert, avançat, novell, aprenent): - Identificació de la síl·laba tònica i la seva posició. - Programació amb el Coding Express. - Resolució de Problemes i Autocorrecció (Pensament Computacional - Debugging). - Col·laboració i Comunicació (Àmbit Personal, Social i Aprendre a Aprendre). - Actitud i Implicació (Hàbits Mentals i Recursos Personals).	
Avaluació	Instruments d'avaluació
- Observació directa. - Rúbrica d'avaluació.	